

Andrew Lang

100 ročné rozprávky (3. séria)
Zelená kniha rozprávok

100 ročné rozprávky (3. séria)

Zelená kniha rozprávok – Andrew Lang

Krátka anotácia:

Príbehy a rozprávky v slovenčine určené hlavne pre deti, ktoré už vedia čítať, ale i pre mladších či starších. Veľmi dobre rozvinú slovnú zásobu a fantáziu. Pozbieral ich Andrew Lang z celého sveta pred viac ako 100 rokmi. Po cenných radách z Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV sa nám konečne podarilo vykresiť hodnotné dielo, ktoré Vám teraz predkladáme. Pritom dúfame, že Vám prinesie toľko pekných a zaujímavých zážitkov, ako nám, ktorí sme toto dielo tvorili. Kniha obsahuje 42 rozprávok a poviedok. 15 z nich je od Grimma. Kniha začína poviedkami o dĺžke 800 slov a končí poslednými dvomi, ktoré majú dĺžku 8 700 slov.

** (1,2k = 1200 slov) – za nadpisom je dĺžka poviedky v slovách v tisícoch. Poviedky sú zoradené od najkratších po najdlhšie.

Autori: Robert Hodosi, Andrew Lang, Grimm + ďalší

Editoval a pozbieral: Andrew Lang

Rok pôvodného vydania: 1892

Originálny názov: The Green Fairy Book

Preložil a editoval: Robert Hodosi

(Eduard Rodos, +kolektív)

Vydal: Robert Hodosi, Lovce

1.slovenské vydanie: v roku 2019

Počet strán: 273 (PDF)

PDF => ISBN: 978-80-570-1297-9

(EAN: 9788057012979)

EPUB => ISBN: 978-80-570-1298-6

(EAN: 9788057012986)

MOBI => ISBN: 978-80-570-1299-3

(EAN: 9788057012993)

Obsah

1. Jorinda a Joringel ** (0,8k=800 slov)
2. Dvanásť poľovníkov ** (0,9k)
3. Vreteno, člnok a ihlica ** (0,9k)
4. Hádanka ** (1,0k=1000 slov)
5. Príbeh bystrého krajčira ** (1,0k)
6. Tri medvede ** (1,0k)
7. Čarovná labuť ** (1,2k)
8. Tri hadie listy ** (1,2k)
9. Vojna vlka s líškou ** (1,2k)
10. Zázračné dary ** (1,3k)
11. Pastierka a soľ ** (1,3k)
12. Biely had ** (1,3k)
13. Tri čierne psy ** (1,4k)
14. Polovičné kuriatko ** (1,5k)
15. Rozanela ** (1,6k)
16. Tri malé prasiatka ** (1,6k)
17. Číňan Hok-Lí a trpaslíci ** (1,7k)
18. Kožušinová deva ** (1,7k)
19. Princ Vrtkavý a krásna Helena ** (1,7k)
20. Škatuľka tabatierka ** (1,7k)
21. Zlatá rybka a mládenci ** (1,7k)
22. Zlatý drozd ** (1,7k)
23. Krištáľová rakva ** (1,8k)
24. Môj Jožko ježko ** (1,8k)
25. Zázračné hodinky ** (1,8k)
26. Petržlenka ** (1,9k)
27. Traja muzikanti ** (2,0k)
28. Silván, Chokóza a žltý vták ** (2,1k)
29. Čarovný prsteň ** (2,2k)
30. Kto druhému jamu kope ** (2,2k)

[31. Malá Jednoočka, Dvojočka a Trojočka ** \(2,3k\)](#)

[32. Začarovaný had ** \(2,4k\)](#)

[33. Příběh rybáře a jeho manželky ** \(2,6k\)](#)

[34. Zlatá mořská panna ** \(2,8k\)](#)

[35. Příběh kalifa bociana ** \(3,6k\)](#)

[36. Král Kojata ** \(3,7k\)](#)

[37. Princ Švihák a princezna Zaza ** \(4,5k\)](#)

[38. Princ Narcis a princezna Potentila ** \(4,6k\)](#)

[39. Malý voják ** \(4,8k\)](#)

[40. Princ Vivien a princezna Plasida ** \(7,9k\)](#)

[41. Modrý vták ** \(8,7k\)](#)

[42. Srdce z řadu ** \(8,7k\)](#)

1. Jorinda a Joringel **** (0,8k=800 slov)**

Kde bolo, tam bolo, uprostred hustého lesa bol raz jeden zámok. Žila v ňom jedna stará žena. Bývala v ňom úplne sama, lebo bola čarodejka. Cez deň sa zmenila na mačku alebo sovu, ale večer z nej bola znovu obyčajná žena. Lákala zvieratá a vtákov, aby prišli k nej. Potom ich zabila a uvarila. Ak nejaký mládenec prišiel na sto krokov od zámku, bol nútený zostať stáť na jednom mieste a nemohol sa hýbať, pokým ho neoslobodila. Ale ak prišlo pekné dievča do tejto vzdialenosti, stará čarodejka ho zmenila na vtáka a zatvorila do prútenej klietky, ktorú položila do jednej z izieb na zámku. Mala už asi sedemtisíc takých klietok na zámku a v nich plno rôznych vtákov.

Toho času žila nablízku jedna deva, ktorú volali Jorinda. Bola oveľa krajšia než ostatné dievčatá. Bola zasnúbená s mládencom menom Joringel, ktorý bol veľmi dobre vyzerajúci mladý muž. Ich najväčším potešením bolo byť spolu. Radi viedli spolu dlhé rozhovory. Jeden večer boli spolu v lese na prechádzke. „Dávaj si pozor,“ povedal Joringel, „nehod' príliš blízko k zámku.“ Bol krásny večer. Slnko svietilo pomedzi kmene stromov a okolo tmavozelených listov lesa. Hrdlička jasne spievala na trnístom hlohu.

Jorinda si trochu poplakala. Sadla si na slnku a nariekala. Aj Joringel smútil. Bolo im tak smutno, ako keby mali byť zatratení a zomrieť. Pozreli okolo seba a boli celkom zmätení. Nepamätali si, kadiaľ viedla ich cesta domov. Polovica slnka už bola za horami. Joringel pozrel cez stromy a celkom blízko uvidel steny starého zámku. Celý bol zhrozený a napoly mŕtvy od strachu. Jorinda spievala: „Moje malé vtáčie hrdlo je červené a smutné. Spieva holubici, ktorej telo je už mŕtve. Čimčarara, čim-čim-čim.“

Joringel pozrel na Jorindu. Tá sa zmenila na sláviku, ktorý spieval: „Čim-čim-čim.“ Nočná sova so žiarivými očami preletela trikrát okolo nej a zvrieskala: „Hu-hú, hu-hú, hu-hú.“ Joringel sa nemohol ani pohnúť. Stál tam ako kameň. Nemohol plakať ani hovoriť, dokonca ani pohnúť rukou či nohou. Slnko zapadlo. Sova odletela do krovia. Okamžite sa v ňom objavila stará, zhrbená žena. Mala žltú pokožku a bola veľmi chudá. Jej oči boli veľké a červené. A mala dlhý zahnutý nos až po bradu. Zamrmlala si pre seba. Chytila sláviku a odniesla ho vo svojej ruke preč. Joringel nemohol nič povedať. Nemohol sa ani len pohnúť z miesta. Slávik bol nenávratne preč. Napokon sa žena vrátila a povedala drsným hlasom: „Dobrý večer, Joringel.

Keď zasvieti mesiac, budeš znovu voľný.“ Vtedy zasvietil mesiac a Joringel bol znovu slobodný. Klakol si na kolená pred starou ženou a veľmi ju prosil, aby mu vrátila jeho Jorindu. Ale ona mu povedala, že už ju nikdy nedostane späť. Potom odišla. On volal za ňou, plakal a nariekal, ale všetko zbytočne. „Čo so mnou len bude!“ pomyslel si. Potom odišiel preč. Napokon prišiel k jednej dedine, kde sa dlhý čas staral o ovce. Keď tam bol, často chodieval okolo zámku, ale nikdy príliš blízko. Až sa mu jedného dňa snívalo o červenej kvetine, ktorá mala uprostred krásnu veľkú perlu. Odrhol kvetinu a odišiel s ňou na zámok. Všetko, čoho sa dotkol kvetinou, bolo zrazu oslobodené od začarovania. A tak dostal naspäť i svoju Jorindu. Keď sa ráno prebudil, začal hľadať po horách a údoliach takú kvetinu. Hľadal ju osem dní. Na deviaty deň jednu takú červenú kvetinu našiel. Uprostred mala kvapku rosy, veľkú ako najkrajšia perla. Cestoval deň a noc s touto kvetinou, až pokým neprišiel ku zámku. Keď prišiel na vzdialenosť sto krokov, nezastavilo ho to, a mohol sa hýbať ďalej. Prišiel až ku bráne. Bol potešený svojím úspechom. Dotkol sa brány kvetinou, a tá sa sama otvorila dokorán. Vošiel cez ňu na nádvorie a tam zastal. Snažil sa začuť spev vtákov, čo sa mu podarilo. Vošiel do veľkej haly, kde bola čarodejka so svojimi siedmimi tisíckami vtákov v ich prútených klietkach. Keď uvidela Joringela, bola veľmi rozzúrená. Chcela naňho vypl'úť jedovatú žlč, ale nemohla sa pohnúť ani jeden krok smerom k nemu. On si ju nevšimol a išiel hľadať klietky s vtákmi. Ale našiel stovky slávikov a nevedel ako má medzi nimi nájsť Jorindu. Zatiaľ čo tak uvažoval, všimol si, ako stará bosorka tajne vzala jednu z klietok a išla s ňou smerom ku dverám. Okamžite sa rozbehol k nej. Starej ženy sa dotkol kvetinou a tá sa zmenila na kameň. Potom sa dotkol kvetinou klietky a hneď pred ním stála Jorinda. Položila mu ramená okolo krku a objala ho. Bola krajšia než kedykoľvek predtým. Pomocou kvetiny premenili všetkých vtákov na krásne devy. Jorinda a Joringel potom odišli domov, kde žili krásny, dlhý a šťastný život.

@[Grimm]

2. Dvanásť poľovníkov **** (0,9k)**

Kde bolo, tam bolo, za siedmimi horami a siedmimi dolami žil raz jeden princ. Bol zasnúbený s jednou princeznou, ktorú veľmi miloval. Jedného dňa sedel po jej boku a cítil sa byť veľmi šťastný. Vtedy dostal správu, že jeho otec je na pokraji smrti a že si ho želá ešte vidieť. Tak povedal svojej láske: „Bohužiaľ, musím ísť preč a opustiť ťa. Ale vezmi si tento prsteň a nos ho na pamiatku na mňa. Keď sa stanem kráľom, vrátim sa po teba a odvediem ťa k sebe domov.“

Potom odcválal preč. Keď prišiel ku svojmu otcovi, našiel ho smrteľne chorého a blízko smrti.

Kráľ povedal: „Môj najdrahší syn, som rád, že som ťa mohol uvidieť ešte pred mojou smrťou. Prosím ťa, sľúb mi, že sa zosobášiš podľa môjho želania.“ Potom povedal meno dcéry susedného kráľa, s ktorou chcel, aby sa zosobášil. Princ bol taký zavalený žiaľom, že nemyslel na nič iné, len čo chcel jeho otec, a zvolal: „Áno, áno, drahý otec, nech sa stane čokoľvek si len želáš.“ Následne nato kráľ zatvoril svoje oči a zomrel.

Hned' nato bol princ vyhlásený za kráľa. Keď prešiel čas smútku, nový kráľ bol nútený dodržať slovo, ktoré dal svojmu otcovi. Tak poslal poslov, aby požiadali preňho o ruku dcéry susedného kráľa, ktorú mu hned' dali.

Keď sa to dopyčula jeho prvá láska, myšlienka na to, že ju jej milenec opúšťa, ju tak smutne zarmútila, že skoro zomrela. Jej otec sa jej spýtal: „Moje drahé dieťa, prečo si také nešťastné? Ak si niečo želáš, len povedz a dostaneš to.“

Jeho dcéra chvíľu premýšľala a potom mu povedala: „Drahý otec, želim si jedenásť dievčat, ktoré sú také vysoké, rovnakého veku a výzoru ako som ja.“

Kráľ povedal: „Ak je taká vec možná, splním ti tvoje želanie.“ Tak hľadali v celom kráľovstve, až pokým nenašli jedenásť dievčat, ktoré boli tej istej výšky, veľkosti a výzoru, ako jeho dcéra.“

Potom si princezná zaželala urobiť dvanásť kompletných poľovníckych odevov. Všetkých jedenásť dievčat do nich odela. Ona sama sa odela do dvanásteho poľovníckeho odevu. Potom opustila svojho otca a odcválala na koňoch z dvora ku svojmu bývalému milencovi.

Tu sa spýtala kráľa, že či nepotrebuje nejakých poľovníkov a či by ich nevzal všetkých do služby. Kráľ ju nespoznal a pomyslel si, že sú to veľmi dobre vyzerajúci mladí poľovníci. Tak povedal: „Áno, rád vás všetkých zamestnám.“ Tak sa teda stali dvanástimi kráľovskými poľovníkmi.

Kráľ mal jedného výnimočného leva, ktorý poznal všetky ukryté a tajné veci.

Jeden večer povedal lev kráľovi: „Ty si myslíš, že máš dvanásť poľovníkov, všakže?“

„Áno, samozrejme,“ odpovedal kráľ, „mám dvanásť poľovníkov.“

„Mýliš sa,“ povedal lev. „To je dvanásť dievčat.“

„To nemôže byť pravda,“ odpovedal kráľ. „Ako mi to chceš dokázať?“

„Rozsyp množstvo hrachu na dlážku svojej predizby,“ povedal lev, „a zistíš to sám. Muži majú pevnú chôdzu a pevný krok. Takže sa nepošmyknú na hrachu. Ale dievčatá zakopnú, pošmyknú sa a sklížu sa na hrášku.“

Kráľ bol potešený radou leva a rozkázal, aby rozsypali hrach v jeho predizbe.

Našťastie jeden z kráľových služobníkov si obľúbil mladých poľovníkov a keď počul, akú skúšku im pripravil, prišiel za nimi a povedal im: „Lev chce presvedčiť kráľa, že ste len dievčatá,“ a potom im povedal o nástrahe, ktorá na ne číha.

Kráľova dcéra mu poďakovala za informáciu a povedala svojim devám: „Teraz sa musíme naučiť chodiť pevne na hrášku.“

Nasledujúce ráno poslal kráľ po svojich dvanásť poľovníkov. Oni prešli cez predizbu plnú rozsypaného hrachu tak pevne, že ani jedna z nich sa vôbec nepošmykla, ani jeden hrášok sa neodkotúlal preč. Potom prišiel kráľ k levovi a povedal mu: „Povedal si mi klamstvo, lebo všetci chodia ako muži.“

„Pretože vedeli, že budú podrobené testu,“ povedal lev, „a tak sa snažili. Ale umiestni dvanásť kolovratov do predizby a uvidíš aké šťastné budú. Úplne inak ako muži.“

Kráľ bol potešený danou radou a rozkázal, aby dali dvanásť kolovratov do jeho predizby.

Ale dobrý služobník zase išiel k poľovníkom a povedal im o nástrahe, ktorá na nich číha. Potom, ako bola kráľova dcéra osamote so svojimi devami, vyhlásila: „Dávajte si veľmi dobrý pozor a ani sa len nepozrite na tie kolovraty.“

Keď kráľ poslal nasledujúce ráno po svojich dvanásť poľovníkov, tí prešli cez predizbu bez toho, aby sa čo i len pozreli na kolovraty.

Vtedy kráľ povedal opäť svojmu levovi: „Znovu si ma oklamal. Sú to muži, lebo sa ani len nepozreli na kolovraty.“

Lev mu odpovedal: „Vedeli, že je to skúška. Veľmi sa snažili, aby sa na ne vôbec nepozreli.“ Ale kráľ odmietol viacej veriť levovi.

Tak dvanásť poľovníkov poslúchalo príkazy kráľa každý deň. Ten si ich veľmi obľúbil. I stalo sa, že keď jedného dňa poľovali, kráľovi sa dostala novina, že jeho nevesta je na ceste k nemu. Že ju má skoro očakávať. Keď to jeho skutočná nevesta počula, bolo to, ako keby jej nôž prepichol srdce a odpadla v mdlobách na zem. Kráľ sa obával, že sa stalo niečo jeho obľúbenému poľovníkovi, a tak jej dal dolu rukavice. Vtedy uvidel prsteň, ktorý dal svojej prvej láske. Keď jej pozrel do očí, spoznal v nej svoju prvú lásku. Tak sa to dotklo jeho srdca, že ju pobožkal a ona otvorila oči a povedala: „Ja som tvoja, ty si môj, žiadna sila na zemi to nedokáže zmeniť.“

Ku ďalšej princeznej poslal posla, ktorý ju poprosil, aby sa vrátila späť do svojho kráľovstva plnou rýchlosťou. „Lebo,“ povedal, „ja už mám manželku. A ten, kto už má zlatý kľúč, nepotrebuje ďalší.“

Potom sa oslavovala veľkolepá svadba. A levovi bola prinavrátená kráľovská milosť a obľuba, lebo napokon sa prišlo na to, že hovoril pravdu.

@[Grimm]

3. Vreteno, člnok a ihlica **** (0,9k)**

Kde bolo, tam bolo, žilo raz jedno dievča, ktoré stratilo rodičov, keď bolo ešte len celkom malé dieťa. Jej krstná mama žila na opačnom konci dediny. Starala sa o živobytie pradením, tkaním a šitím. Stará žena vzala k sebe malú sirotu a vychovala ju podľa dobrých, zbožných a pracovitých zvykov.

Keď malo dievča pätnásť rokov, jej krstná matka ochorela. Zavolala dieťa ku svojej posteli a povedala: „Moja drahá dcéra, cítim, že môj koniec prichádza. Zanechám ti chalúpku, ktorá ti poskytne prístrešok, a tiež moje vreteno, tkáčsky člnok, a ihlicu, s ktorými si budeš môcť zarobiť na živobytie.“

Potom položila ruky dievčaťu na hlavu, požehnala ju a dodala: „Dávaj si pozor a buď dobrá. Potom všetko dobré pôjde spolu s tebou životom.“

S týmito slovami naposledy zatvorila svoje oči. Keď ju odnášali do hrobu, dievča kráčalo za rakvou a horko plakalo. Uctila si jej poslednú pamiatku.

Po tomto žilo dievča v malej chalúpke úplne samotné. Ťažko pracovala, priadla, tkala, a šila. Zdalo sa, že požehnanie svojej krstnej mamy jej prinieslo veľa osuhu. Ľanu mala nadostač a zdal sa byť veľmi dobrý a kvalitný. Keď tkala koberec, látku, alebo ušila košeľu, vždy si bola istá, že nájde vďačného zákazníka, ktorý jej dobre zaplatí. Takže nielenže netrpela núdzu, ale i vedela pomôcť tým, ktorí to potrebovali.

I stalo sa, že toho času cestoval po celej krajine kráľov syn. Hľadal si nevestu. Nemohol si zobrať chudobnú ženu a ani si neželal zosobašiť sa s bohatou. Povedal: „Tá bude moja manželka, ktorá je zároveň najchudobnejšia a aj najbohatšia.“

Keď prišiel do dediny, kde žila tá dievčina, tak sa spytoval, že ktorá žena je tam najbohatšia a ktorá najchudobnejšia. Najskôr mu povedali o najbohatšej. Potom mu povedali o najchudobnejšej, ktorou bola mladá žena, ktorá žila v malej chalúpke na vzdialenom konci dediny.

Bohatá dievčina sedela vo svojich najlepších šatách. Keď prišiel bližšie kráľov syn, postavila sa. Išla mu oproti a urobila hlboký zdvorilý úklon. On sa na ňu dobre pozrel. Nič nepovedal a odcválal ďalej.

Keď prišiel k domu chudobnej dievčiny, tú nenašiel pri dverách, lebo usilovne pracovala vo svojej izbe. Princ zastavil svojho koňa a chytil ho za uzdu. Nazrel dnu cez okno, ktorým slnko jasne svietilo dovnútra. Uvidel tam sedieť dievča za svojím kolovratom, ako pracovito stáčalo vlákno.

Pozrela sa hore a keď zbadala kráľovho syna, ako nazerá dovnútra, celá sa začervenala. Sklopila oči a priadla ďalej. Či bolo vlákno také rovné, ako

zvyčajne, ťažko povedať. Ale pokračovala v pradení, až pokým kráľov syn neodišiel. Potom pristúpila k oknu a roztvorila na ňom mreže, vraviac: „Izba je taká horúca,“ a pozerala za ním tak dlho, pokým bolo vidno biele pierka na jeho klobúku.

Potom si sadla ku svojej práci a znovu priadla. Pritom si začala spievať pesničku, ktorú tak často počula od svojej krstnej mamy, zatiaľ čo pracovala. Tak teraz jej prišla na myseľ a začala si ju spievať:

„Vretená, vretená. Kdeže si? Vráť sa moja láska, stratená snáď nie si.“

Hľa, ajhľa! Vreteno sa jej vyšmyklo z ruky a ponáhľalo sa z izby von. Keď sa dostatočne prebrala z prekvapenia, pozerala, ako vreteno tancovalo veselo ponad polia a ťahalo za sebou dlhú zlatistú niť. Veľmi skoro sa jej stratilo z pohľadu.

Dievčina stratila svoje vreteno. Zobrala člnok, sadla si za tkáčsky stav a začala tkáť. Medzitým vreteno tancovalo sem a tam. A práve, keď bolo na konci svojej zlatistej nite, si ho všimol kráľov syn.

„Čože to vidím?“ zvolal. „Toto vreteno sa mi snaží ukázať cestu.“ Tak otočil svojho koňa a cválal späť pozdĺž zlatej nite.

Medzitým si dievča tkalo a spievalo:

„Člnok, tkaj dobrú sieť a hustú. Prines moju lásku pod túto strechu pustú.“

Člnok jej okamžite vyskočil z ruky. S jedným skokom bol pri dverách. Na prahu dverí začal tkáť najkrajší koberec, aký kto len videl. Ruže a ľalie kvitli po oboch stranách. Uprostred spleti boli zajace a králiky, ktoré po ňom bežali. Jelene a srny nazerali spoza krovia. Zatiaľ čo na ich horných konároch sedeli vtáky s nádherným perím. Vyzerali tak živo, ako keby niekto očakával, že začnú spievať. Člnok tkal z jednej strany na druhú a zdalo sa, že pokrovec rástol a tkal sa sám od seba.

Keďže sa jej člnok vyšmykol z rúk, sadla si, že bude šiť. Vzala ihlicu a spievala:

„Ihlica, ihlica, ši, ako len vládzeš. Moja izba nech je veselá, ako moja nádej.“

A ihlica sa jej hneď vyšmykla z rúk a lietala po izbe ako blesk. Jeden by si myslel, že to pracoval nejaký neviditeľný duch. Behom chvíľky bol stôl a lavice pokryté zeleným poťahom, stoličky zamatom, a na oknách viseli elegantné hodvábné záclony. Ihlica sotva urobila posledný steh, keď dievča vykuklo z okna a všimlo si perie na klobúku kráľovho syna, ktorý nasledoval naspäť vreteno so zlatou niťou.

Vyskočil z koňa a kráčal po pokrovci rovno dovnútra domu. Keď vošiel dnu, tam pred ním stálo dievča, ktoré sa červenalo ako ruža. „Ty si najchudobnejšia, a predsa najbohatšia,“ povedal. „Pod' so mnou, budeš moja nevesta.“

Nepovedala nič, ale podala mu ruku. Potom ju pobožkal. Vyviedol ju von. Vydvihol ju na svojho koňa a vzal do svojho kráľovského paláca. Tam sa konala svadba s veľkou radosťou.

A vreteno, člnok a ihlica boli starostlivo umiestnené ku kráľovským klenotom, kde ich môžu ľudia vidieť až doteraz.

@[Grimm]

4. Hádanka ******(1,0k=1000 slov)

Syn jedného kráľa mal veľké potešenie cestovať po svete. Tak sa vybral na cesty. Zobral so sebou len jedného dôveryhodného sluha. Jedného dňa prišiel do veľkého lesa. Večer sa už zaľahoval a nemohol nájsť nikde žiadne útočisko, kde by prespal a strávil noc. Zrazu uvidel dievča, ako išlo k malému domu. Keď dievčina prišla bližšie, všimol si, že je aj mladá, aj pekná. Prihovoril sa jej a povedal: „Drahé dieťa, mohli by sme, ja a môj sluha, stráviť noc v tomto dome?“

„Ó, áno,“ povedalo dievča smutným hlasom, „môžete, ak chcete. Ale neradím vám tak urobiť. Radšej ani nechodte dovnútra.“

„Prečo nie?“ spýtal sa kráľov syn.

Dievča si povzdychlo a odpovedalo: „Moja macocha sa zaoberá čiernou mágiou a nie je veľmi priateľská voči cudzincom.“

Princ ľahko uhádol, že prišiel k domu bosorky, ale keďže už bola celkom tma, nemohol pokračovať v ceste. Okrem toho sa vôbec nebál, tak vstúpil dnu.

Stará žena sedela v kresle blízko ohňa v kozube. Ako vstúpili cudzinci dnu, pozrela na nich svojimi červenými očami. „Dobrý večer,“ zašomrala a predstierala byť k nim celkom priateľská. „Sadnite si u mňa.“

Rozkúrila oheň, na ktorom sa varilo niečo v malom hrnci. Ale jej nevlastná dcéra pocestných už potajme varovala, aby nejedli a nepili v dome vôbec nič, lebo všetko, čo varila stará žena, bolo veľmi jedovaté.

Išli do postele a spali hlbokým spánkom až do rána. Keď boli ráno pripravení odísť, kráľov syn už nasadol na koňa, vtedy vyšla za nimi stará žena a povedala im: „Počkejte chvíľu. Dám vám trochu vína na posilnenie.“ Zatiaľ čo to išla zobrať, kráľov syn odcválal preč. Sluha, ktorý si ešte len uväzoval sedlo, tam bol sám, keď sa bosorka vrátila.

„Vezmi toto svojmu pánovi,“ povedala. Ale ako tak hovorila, fláštička praskla a jed sa vylial na koňa. Ten jed bol taký silný, že úbohé zviera kleslo na zem a v momente bolo mŕtve. Sluha bežal za svojím pánom a povedal mu, čo sa stalo. Neželal si prísť aj o sedlo, tak sa vrátil poň. Keď sa vrátil, uvidel, ako na mŕtvom tele sedí krkavec a d'obe doňho. „Ktovie, či budeme mať dnes niečo lepšie na jedenie,“ povedal sluha. Zastreľil krkavca a odniesol ho so sebou.

Cválali ďalej cez les, ktorý nemal konca-kraja. Noc ich zastihla práve vtedy, keď prechádzali povedľa hostinca, do ktorého vošli. Sluha dal

hostinskému krkavca, aby im z neho spravil večeru. Do hostinca pravidelne chodievala banda vrahov a zlodejov, dokonca aj stará bosorka mala vo zvyku tam chodievať.

Keď tma pokročila, objavilo sa tam dvanásť týchto zabijakov, ktorí chceli zabiť a olúpiť týchto cudzincov. Avšak predtým, ako sa dali do práce, si sadli k stolu a začali jesť vývar z mäsa krkavca, v ktorom sa dusil na pare. Sotva si však dali zopár lyžíc, padli na zem mŕtvi. Pretože jed sa dostal z koňa do krkavca a z neho do vývaru. Tak v celom dome nezostal nikto nažive, len hostinského dcéra. Ona bola dobrá a slušne vychovaná. Nemala nič do činenia so zabijakmi.

Otvorila všetky dvere a ukázala cudzincom všetky poklady, ktoré nahromadili zlodeji. Ale princ jej povedal, aby si ich nechala pre seba, a odcválal ďalej so svojim sluhom.

Potom, ako cestovali nejaký čas, sa dostali do mesta, kde žila krásna, ale veľmi arogantná princezná. Vyhlásila, že ten, kto jej dá takú hádanku, ktorú nebude vedieť uhádnuť, sa stane jej manželom. Ale ak ju uhádne, tak ten nápadník príde o hlavu. Požadovala, aby mohla tri dni premýšľať nad hádankou. Ale bola taká bystrá, že ich vždy uhádla v oveľa kratšom čase. Deväť záujemcov o jej ruku už prišlo o život. Keď tam prišiel kráľov syn, bol taký očarený jej krásou, že sa rozhodol riskovať svoj život v nádeji, že ju získa.

A tak prišiel pred ňu a predniesol jej svoju hádanku: „Čo je to?“ spýtal sa. „Nikto nezabil nikoho, a predsa bolo dvanásť zabitých?“

Princezná vôbec nevedela, čo by to mohlo byť. Stále nad tým premýšľala a myslela na to. Prezrela všetky svoje knihy hádaniek a záhad, ale nenašla nič, čo by jej bolo pomohlo. Bola v koncoch so svojim rozumom. Keďže nedokázala prísť na hádanku, prikázala svojej slúžke, aby sa vkradla v noci do princovej izby a načúvala. Myslela si, že bude hovoriť zo sna a prezradí tajomstvo. Ale šikovný služobník zaujal miesto svojho pána. A keď prišla slúžka, strhol z nej plášť, do ktorého bola zahalená, a vyšľahal ju bičom.

Na druhý deň poslala princezná za ním svoju dvornú dámu. Dúfala, že tá uspeje lepšie. Ale sluha jej stiahol plášť a tiež ju vyšľahal bičom a vyhnal preč.

Na tretí deň si kráľov syn pomyslel, že je už v bezpečí. Tak si ľahol do svojej postele. No uprostred noci prišla k nemu sama princezná odetá v tmavom šedom plášti a sadla si vedľa neho. Keď si myslela, že už tuho spí, prihovorila sa mu v nádeji, že jej odpovie uprostred svojho sna tak, ako

zvyknú ľudia. Lenže on bol úplne pri vedomí a nespal. Všetko počul a rozumel každému jej slovu.

Vtedy sa ho spýtala: „Nikto nezabil nikoho. Čo je to?“ a on jej odpovedal: „Krkavec, ktorý sa živil na otrávenom koňovi.“

Pokračovala: „A predsa bolo dvanásť zabitých. Čo je to?“ „To je dvanásť vrahov, ktorí jedli otráveného havrana a zomreli z toho.“

Hneď ako poznala hádanku, pokúsila sa vyklížiť z izby preč. Ale princ držal jej plášť tak pevne, že ho musela nechať za sebou.

Nasledujúce ráno princezná oznámila, že hádanku uhádla. Poslala po dvanásť sudcov, pred ktorými to vyhlásila. Ale mladý muž prosil, aby bol tiež vypočutý, a povedal: „Prišla ku mne v noci, aby sa ma pýtala. Inak by hádanku nikdy nevedela uhádnuť.“

Sudcovia povedali: „Prineste nám nejaký dôkaz.“ Tak sluha vytiahol tri plášte. A keď sudcovia uvideli šedý plášť, ktorý zvykla princezná nosiť, povedali: „Nech je ten plášť vyšitý zlatom a striebrom. Bude to tvoj svadobný plášť.“

A tak princ, ktorý tak rád cestoval, si napokon nielenže zachránil život, ale si našiel aj nevestu a princeznú, s ktorou sa zosobášil, a žije s ňou až doteraz.

@[Grimm]

5. Príbeh bystrého krajčira **(1,0k)

Kde bolo, tam bolo, za siedmimi horami a dolami veľmi dávno žila mimoriadne hrdá princezná. Keď sa nejaký nápadník začal zaujímať o jej ruku, dala mu hádanku alebo veľmi ťažkú otázku, ktorú musel uhádnuť. Ak tak neurobil, bol vyhnaný z mesta s opovrhnutím a výsmechom. Verejne vyhlásila, že všetci môžu prísť a vyskúšať svoje zručnosti. A že ktokoľvek uhádne jej hádanku, stane sa jej manželom.

I stalo sa, že žili spolu traja krajčiri. Dvaja starší z nich si mysleli, že po úspešnom ušití toľkých jemných a silných stehov, ktoré vždy urobili správne, si boli istí, že hádanku bez ťažkostí uhádnu. Tretím krajčírom bol mladý, lenivý uličník, ktorý sa dobre nevyznal vo svojom remesle. Ale on si myslel, že teraz pri ňom určite bude stáť šťastena, pretože ak nie, čo sa s ním potom stane?

Tí ďalší dvaja mu povedali: „Ty len zostaň doma. S tým tvojím malým kúskom mozgu veľa toho nenarobíš.“ Malý krajčír sa však nenechal zstrašovať a povedal, že tiež vyskúša svoje šťastie, a vybral sa spolu s nimi, akoby mu patril celý svet.

Traja krajčiri prišli na kráľovský dvor pred princeznú, kde sa sami riadne uviedli, a prosili, aby predniesla svoje hádanky, vraviac: „Pretože tu sú konečne tí praví muži s takým presným dôvtipom a bystrým rozumom, že s nami môžete navliecť ihlu ako s vláknom.“

Vtedy povedala princezná: „Mám na hlave dva rôzne druhy vlasov. Akej farby sú?“

„Ak je to všetko,“ povedal prvý krajčír, „sú s najväčšou pravdepodobnosťou čierne a biele ako napríklad druh látky, ktorú nazývame korenie a soľ.“

„Nesprávne,“ povedala princezná.

„Potom,“ povedal druhý krajčír, „ak nie sú čierne a biele, bezpochyby sú červené a hnedé ako nedeľný kabát môjho otca.“

„Znova nesprávne,“ povedala princezná. „Teraz nech hovorí ten tretí. Vidím, že si myslí, že o tom vie všetko.“

Nuž mladý krajčír odvážne vystúpil dopredu a povedal: „Princezná má na hlave jedny strieborné a druhé zlaté vlasy, a to sú tie dve farby.“

Keď to princezná počula skoro úplne zbledla, že takmer omdlela od strachu, lebo malý krajčír zasiahol na správnu strunu. Pritom ona pevne verila, že to nedokáže uhádnuť živá duša. Keď sa prebrala z mrákot, povedala: „Len

sa neteš predčasne. Ešte si ma nezískal. Musíš najskôr urobiť ešte jednu vec. Dole v stajni je medveď, s ktorým musíš stráviť noc. A keď ráno vstanem a zistím, že si stále nažive, až potom sa môžeš so mnou oženiť.“

Celkom očakávala, že sa týmto krajčírka zbaví, pretože medveď nikdy nenechal nikoho, kto sa dostal do dosahu jeho pazúrov, nažive. Avšak krajčír vôbec nemyslel na strach. Nebál sa a veselo vyhlásil: „Statočne sa odvážiť je polovicou víťazstva.“

Keď nadišiel večer, vzali ho do stajne. Medveď sa ho pokúsil hneď vrúcne privítať veľkými labami. „Jemne, jemne,“ povedal krajčír. „Ja ťa čoskoro naučím byť pokojným,“ a vytiahol z vrečka za hrst' vlašských orechov. Začal ich lúskat' a jesť. Ako keby nepocit'oval žiaden strach a úzkosť pred medveďom. Keď to medveď uvidel, začal sám túžiť po niekoľkých orechoch. Krajčír vložil ruku do vrečka a dal mu za hrst', ale boli to kamienky, a nie orechy. Medveď si ich hodil do úst, ale akokoľvek sa snažil, nepodarilo sa mu ich rozlúsknuť. „Do čerta,“ pomyslel si medveď, „aký hlúpy pochábel' len musím byť, keď nedokážem ani rozlúsknuť malý oriešok.“ Tak povedal krajčír: „Počuj! Rozlúskneš mi moje orechy, všakže?“

„Si milý kamoš,“ povedal krajčír. „Ale mať také veľké čel'uste, ako ty, je úplne zbytočné, keď nevieš nimi rozlúsknuť vlašský orech!“ Vzal kameň, rýchlo ho vymenil za oriešok a praskol ho. Za okamih sa otvoril.

„Skúsím to znova,“ povedal medveď. „Keď vidím, ako ľahko sa to dá urobiť, páči sa mi to a musím to zvládnuť aj sám.“

Krajčír mu dal teda zopár ďalších kamienkov. Medveď si z chuti do nich zahryzol, koľko sa len dalo, ale zase bez úspechu. Nepodarilo sa mu rozlúsknuť ani jeden.

Teraz krajčír vybral malé husle a začal si na nich hrať. Keď medveď počul hudbu, nemohol si pomôcť a začal tancovať. Po nejakom čase bol taký potešený, že povedal krajčír: „Počuj! Je hranie na husle ťažké?“ „Je to len čisto detská hra,“ odpovedal krajčír. „Pozri sa sem! Stlačíš struny prstami na ľavej ruke a pravou rukou na nich hráš sláčikom. Takže potom to už ide tak ľahko, ako sa len dá. Hore a dole, fidli, fidli, fidli.“

„Ach,“ zvolal medveď, „prial by som si, aby som vedel takto dobre hrať na husliach. Potom by som si mohol zatancovať vždy, keby som mal náladu. Čo si myslíš Dal by si mi nejaké lekcie?“

„S najväčšou radosťou,“ povedal krajčír, „ak si na to dost' bystrý. Ale dovoľ mi pozrieť sa na tvoje laby. Drahý môj, tvoje nechty sú strašne dlhé. Musím ich najskôr orezať.“ Potom vzal dve klady, položil mu laby medzi ne

a pevne pritiahol. „Teraz len počkaj, kým si vezmem nožnice,“ povedal a nechal medveďa vrčať a zúriť z celej duše, zatiaľ čo on si ľahol v rohu a tvrdo zaspal.

Keď princezná počula v tú noc vrčať medveďa tak hlasno, bola si istá, že hučí radosťou a mučí krajčír. Nasledujúce ráno vstala celkom veselá a bez starostí. Ale keď pozrela smerom na stajne, tam stál krajčír pri dverách svieži a živý ako ryba vo vode.

Po tomto už nebolo možné porušiť sľub, ktorý tak verejne urobila. Tak kráľ nariadil kráľovskému kočišovi, aby ich zobral oboch do kostola na sobáš.

Keď vchádzali do koča, dvaja nešťastní krajčíri, ktorí závideli šťastiu mladšieho, išli do stajne a odskrutkovali medveďa. Ten sa odtrhol, šiel k vozu a zúrivo pritom penil. Princezná počula jeho fučanie a rev, a celá vystrašená zvolala: „Ó, drahý! Medveď sa valí ku nám a určite nás chytí a doláme. Krajčír sa toho vôbec nenaľakal. Pokojne sa postavil na hlavu, vystrel nohy z okna voza a zavolať na medveďa: „Vidíš tieto klady? Ak sa ihneď nevrátiš domov, behom chvíľky ti do nich zaskrutkujem tvoje laby.“

Keď to medveď uvidel a začul, otočil sa na mieste a bežal preč tak rýchlo, ako ho jeho nohy vládali uniesť. Krajčír išiel potom bez obáv do kostola, kde sa on a princezná vzali. Odvtedy si žili spolu šťastní a veselí ako škovránok. Každý, kto neverí tomuto príbehu, musí zaplatiť jeden dolár.

@[Grimm.]

6. Tri medvede **(1,0k)

Kde bolo, tam bolo, žili si raz spolu tri medvede. Bývali vo vlastnom dome hlboko v lese. Jeden z nich bol malý - Medvedík, prostredne veľká bola jeho matka - Medvedica, a najväčší bol najstarší z nich, teda otec - Medveď. Každý z týchto medveďov mal vlastný hrniec na kašu. Malý hrnček bol pre malého Medvedíka. Stredne veľký hrniec bol pre Medvedicu. A najväčší hrniec bol pre najväčšieho, ozrutánskeho Medveďa. Každý z nich mal aj vlastnú stoličku na sedenie. Malá stolička bola pre malého Medvedíka. Stredne veľká stolička bola pre Medvedicu. A veľká stolička bola pre obrovského Medveďa. Každý z týchto medveďov mal svoju vlastnú posteľ, v ktorej spával. Najmenší Medvedík mal najmenšiu postieľku. Matka Medvedica mala stredne veľkú posteľ. A otec Medveď mal najväčšiu, obrovskú posteľ.

Jedného dňa, hneď ako si urobili kašu, naliali ju do svojich hrncov na kašu. Potom sa išli poprechádzať do lesa, aby im kaša medzitým vychladla a nepopálili si takou horúcou svoje ústa. Zatiaľ čo sa tri medvede prechádzali v lese, malá stará žena prišla k ich domu. Najskôr nazrela dnu cez okno, potom cez kľúčovú dierku. Keďže vnútri v dome nikoho nezbadala, nadvihla západku na dverách a vošla dnu. Určite to nebola dobrá, čestná stará žena. Bohužiaľ dvere neboli zamknuté, pretože tieto tri medvede boli dobré medvede. Nikdy nikomu neublížili ani nikoho nenapadli. A nikdy sa im nestalo, žeby im chcel niekto ublížiť. Tak stará žena otvorila dvere a vošla dnu. Veľmi sa potešila, keď zbadala kašu na stole. Keby to bola dobrá malá žena, počkala by pokým sa vrátia medvede domov. A potom by jej možno z tej kaše trochu nabrali a pozvali ju naraňajkovať sa s nimi. Lebo to boli veľmi dobré medvede. Mali trochu drsné spôsoby, ale u medveďov sa to dá celkom očakávať. Napriek všetkému, čo sa vie o medveďoch, tieto boli dobrosrdečné a pohostinné. Avšak táto zlá stará žena, bola veľmi drzá. Mala nehanebné spôsoby a obslúžila sa tam, ako keby bola doma.

Najprv ochutnala kašu veľkého Medveďa. Tá bola pre ňu príliš horúca. Veľmi si pritom zahrešila do krupice a škorice. Potom ochutnala kašu Medvedice. Tá bola zase príliš studená. Ponadávala si ešte horšie do kurníka a šopy. Napokon ochutnala kašu z najmenšieho hrnčeka. Tá nebola ani studená, ani horúca. Bola presne tak akurát. Tak jej tá kaša zachutila, že zjedla všetko, čo mal na raňajky malý Medvedík. Ale nevychovaná stará žena musela aj teraz vrčať neslušne. „Drobizg jeden nepodarený. Taká dobrá kaša, a pritom taký malý hrnček.“ Pretože sa nenajedla dosýta.

Potom si chcela sadnúť. Vyskúšala najskôr veľkú stolicu obrovského Medveďa. Lenže tá bola pre ňu príliš tvrdá. Tak si potom sadla na prostredne veľkú stolicu určenú pre Medvedicu. Tá bola pre ňu až príliš mäkká. Napokon sa usadila v najmenej Medvedíkovej stoličke. Avšak pod jej ťarchou sa stolička rozpadla a ona sa ocitla na dlážke na zemi. Neslušná stará žena hodila neslušný úškľabok a začala zlomyseľne nadávať na všetkých, na koho si len spomenula.

Po chvíli, keď sa trochu upokojila, išla hore po schodoch, kde mali medvede spálňu, v ktorej spávali. Najprv si ľahla do veľkej Medveďovej postele. Ale tá sa jej zdala byť príliš vysoká. Tak si ľahla do postele Medvedice. Aj tá sa jej zdala pre ňu ešte privysoká. Napokon prišla k Medvedíkovej postieľke. Pohodlne sa v nej vystrela, bola jej akurát. Zakryla sa a behom chvíľky spokojne zaspala.

O tomto čase si tri medvede mysleli, že ich kaša by mala byť už dostatočne vychladená. Nuž sa vrátili domov na raňajky. Malá stará žena nechala lyžicu zastrčenú v Medveďovej kaši. Ten zvrátil obočie a nahnevane povedal: „Nieкто ochutnal z mojej kaše!“ povedal ozrutný veľký Medveď so svojim hrubým, drsným hlasom. Keď sa Medvedica otočila, zbadala, že i v jej kaši je lyžica a nieкто z nej jedol. Povedala: „Nieкто ochutnal aj z mojej kaše!“ Boli to len drevené lyžice. Keby to boli strieborné lyžice stará žena by ich určite ukradla a strčila do vrecka.

Vtedy sa ozval malý Medvedík. V hrnci na kašu mal síce lyžičku, ale kaše tam nebolo ani za malú lyžičku. Zvolal: „Nieкто jedol aj z mojej kaše a dokonca ju celú zjedol!“ A malému Medvedíkovi sa až oči zaleskli slzami.

Vtedy si tri medvede povedali, že musia poriadne prehladať celú chalúпку. Išli hore na poschodie do svojej spálne. Veľký Medveď si hneď všimol, že má pokrčený vankúš a zvolal: „Nieкто ležal v mojej posteli!“ svojim hrubým a drsným hlasom. Medvedica si všimla, že má na posteli posunutý podhlavník. Povedala: „Nieкто ležal aj v mojej posteli.“

A keď sa malý Medvedík obzrel na svoju postieľku, zbadal podhlavník na svojom mieste, vankúš na svojom mieste na podhlavníku, ale na vankúši videl spod periny vytrčať starú, oškľivú a špinavú ženskú hlavu. A ona tam nemala čo robiť, lebo to nebol jej dom a ani ju k sebe medvede nepozvali. Tak malý Medvedík povedal svojim vyľakaným hlasom: „Nieкто ležal v mojej postieľke a stále tam leží.“

Stará žena počula zo sna drsný a hrubý hlas Medveďa, ale bola v hlbokom spánku. Tak nevedela rozoznať, čo Medveď hovoril. Zdalo sa jej,